

ДЕРЖСТАТ

**ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ
У ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

СТАТИСТИЧНИЙ ЗБІРНИК

**НАУКОВА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ
У ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

ЧЕРНІГІВ 2016

Головне управління статистики у Чернігівській області

Відповідальна за випуск **Т. М. Олійник**

Статистичний збірник підготовлений фахівцями відділу аналізу даних економічної статистики за участю відділу аналізу даних демографічної та соціальної статистики управління аналізу статистичних даних Головного управління статистики у Чернігівській області. Він містить основні показники, що характеризують сучасний стан наукової та інноваційної діяльності, підготовку наукових кадрів, патентно-ліцензійну діяльність у Чернігівській області за 2000-2015рр.

Збірник розрахований на широке коло користувачів.

**Головне управління статистики
у Чернігівській області**

- адреса: вул.Гонча, 37, м. Чернігів, 14000, Україна
- телефони: 774892,
- факс: 675-027
- електронна пошта: [post@ chernivstat.gov.ua](mailto:post@chernivstat.gov.ua)
- адреса в Інтернеті: www.chernivstat.gov.ua

ПЕРЕДМОВА

Статистичний збірник «Наукова та інноваційна діяльність у Чернігівській області» містить основні статистичні дані, що характеризують науковий потенціал, результати роботи наукових організацій, стан інноваційної діяльності промислових підприємств області.

У першій частині збірника наведені статистичні дані про структуру наукових організацій, наукові кадри, діяльність аспірантур та докторантур, надана характеристика наукового потенціалу, обсяги та джерела фінансування наукових досліджень і розробок. У другій частині міститься інформація про інноваційну активність промислових підприємств, витрати на інноваційну діяльність та джерела її фінансування, реалізацію інноваційної продукції.

Збірник містить розділ «Методологічні пояснення», де роз'яснені окремі методологічні положення, що використовувалися при складанні й розробці статистичної звітності.

При підготовці збірника використано дані державних статистичних спостережень за формами №№1-наука та 3-наука «Звіт про виконання наукових та науково-технічних робіт» (до 2005 року включно – ф.№3-наука – «Показники наукової та науково-технічної діяльності»), №1-нк «Звіт про роботу аспірантури та докторантури», №1-інновація (річна) «Обстеження інноваційної діяльності промислового підприємства» (дані до 2002 року включно – за формою №12-нтз «Звіт про впровадження інновацій» та до 2005 року включно – за формою №2-пром(інновація) «Звіт про інноваційну активність підприємства».

У збірнику інформація наведена в розрізі міст обласного значення та районів, видів економічної діяльності, галузей наук, типів організацій та секторів науки тощо, надаються порівняння з іншими регіонами України. Збірник доповнено графіками та діаграмами, що дають наочне уявлення про подану інформацію.

Усі вартісні показники наводяться у фактичних цінах.

Скорочення в збірнику

%	— відсоток
в.п.	— відсотковий пункт
тис.	— тисяча
млн.	— мільйон
грн	— гривня
у т.ч.	— у тому числі

Умовні позначення в збірнику

Тире (—)	— явищ не було
Крапки (...)	— відомості відсутні
Нуль (0; 0,0)	— явища відбулися, але у вимірах, менших за ті, що можуть бути виражені використаними в таблиці розрядами
Символ (х)	— заповнення рубрики за характером побудови таблиці не має сенсу
«у тому числі»,	
«з них»	— означає, що наведено не всі доданки загальної суми.

В окремих випадках незначне відхилення між підсумками та сумою складових пояснюється округленням даних.

З М І С Т

Передмова	3
Скорочення в збірнику	4
Умовні позначення в збірнику	4

Частина I. Наукова діяльність

1. Наукові організації області	10
1.1. Організації, які виконують наукові та науково-технічні роботи, за регіонами	11
1.2. Організації, які виконують наукові та науково-технічні роботи, за секторами науки	12
1.3. Розподіл організацій за секторами науки	12
1.4. Організації, які виконують наукові та науково-технічні роботи, за галузями наук	13
1.5. Розподіл кількості організацій, які виконували наукові та науково-технічні роботи, за галузями наук у 2015 році.....	13
1.6. Організації, які виконують наукові та науково-технічні роботи, у містах обласного значення і районах	14
1.7. Розподіл кількості організацій, які виконували наукові та науково-технічні роботи, за секторами діяльності.....	14
2. Підготовка наукових кадрів	15
2.1. Вищі навчальні заклади III-IV рівнів акредитації	16
2.2. Основні показники діяльності аспірантури	16
2.3. Кількість аспірантів за галузями наук	17
2.4. Розподіл аспірантів за галузями наук у 2015 році.....	17
2.5. Кількість аспірантів за галузями наук і формами навчання	18
2.6. Прийняття до аспірантури за галузями наук і формами навчання	19
2.7. Підготовлено аспірантів із захистом дисертації за галузями наук	20
2.8. Розподіл аспірантів та докторантів за джерелами фінансування їх навчання	21
2.9. Розподіл аспірантів за віком і статтю	21
3. Наукові кадри	22
3.1. Кількість виконавців наукових та науково-технічних робіт із науковими ступенями за регіонами	23
3.2. Кількість працівників наукових організацій	24
3.3. Динаміка кількості працівників основної діяльності за категоріями персоналу	24

3.4. Кількість працівників наукових організацій за категоріями персоналу та секторами науки	25
3.5. Кількість працівників наукових організацій за категоріями персоналу в містах обласного значення і районах	26
3.6. Кількість працівників-сумісників із науковими ступенями, які виконують наукові та науково-технічні роботи, у містах обласного значення і районах	26
3.7. Кількість працівників-сумісників з науковими ступенями, які виконують наукові та науково-технічні роботи, за секторами науки	27
3.8. Кількість працівників наукових організацій за рівнем освіти в містах обласного значення і районах	28
3.9. Кількість працівників наукових організацій за рівнем освіти та секторами науки	29
3.10. Розподіл дослідників за науковими ступенями, віком та статтю ...	30
4. Фінансові показники	31
4.1. Джерела фінансування внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт	32
4.2. Розподіл фінансування внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт за секторами науки	32
4.3. Фінансування внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування та секторами науки	33
4.4. Фінансування внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування в містах обласного значення та районах	34
4.5. Фінансування внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування та галузями наук	35
4.6. Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій за видами робіт та секторами науки	36
4.7. Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій за видами робіт, у містах обласного значення і районах	37
4.8. Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, за видами робіт та галузями наук	38
4.9. Внутрішні поточні витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт за видами робіт	39
4.10. Розподіл обсягу наукових та науково-технічних робіт за видами робіт	39

5. Результативність	40
5.1. Кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт у містах обласного значення і районах	41
5.2. Кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт за секторами науки	42
5.3. Кількість друкованих робіт за секторами науки	43
5.4. Кількість друкованих робіт у містах обласного значення і районах	44
5.5. Кількість заявок на видачу та отримання охоронних документів за секторами науки	45
5.6. Кількість заявок на видачу та отримання охоронних документів у містах обласного значення і районах	46
5.7. Міжнародне співробітництво наукових організацій за секторами науки	47

Частина II. Інноваційна діяльність

6. Інноваційна діяльність промислових підприємств	49
6.1. Інноваційна діяльність промислових підприємств за напрямками проведених інновацій у 2000 році.....	50
6.2. Інноваційна діяльність промислових підприємств за напрямками проведених інновацій	50
6.3. Розподіл загального обсягу витрат за напрямками інноваційної діяльності у 2000 році.....	51
6.4. Розподіл загального обсягу витрат за напрямками інноваційної діяльності	51
6.5. Розподіл загального обсягу фінансування інноваційної діяльності за джерелами	51
6.6. Кількість промислових підприємств, що займались інноваційною діяльністю, у містах обласного значення і районах	52
6.7. Кількість промислових підприємств, що займались інноваційною діяльністю, за видами економічної діяльності у 2015 році.....	53
6.8. Впровадження інновацій на промислових підприємствах	54
6.9. Кількість впроваджених нових технологічних процесів на промислових підприємствах у містах обласного значення і районах	54
6.10. Кількість впроваджених нових технологічних процесів на промислових підприємствах за видами економічної діяльності у 2015 році	55
6.11. Обсяг реалізованої інноваційної продукції	56
6.12. Обсяг реалізованої інноваційної продукції в містах обласного значення і районах.....	56

6.13. Обсяг реалізованої інноваційної продукції за видами економічної діяльності у 2015 році	57
6.14. Реалізація інноваційної продукції за межі України в містах обласного значення і районах	58
6.15. Реалізація інноваційної продукції за межі України за видами економічної діяльності у 2015 році	59
6.16. Кількість інноваційно активних підприємств за регіонами України	60

Частина III. Методологічні пояснення

Методологічні пояснення	62
-------------------------------	----

ЧАСТИНА I

***НАУКОВА
ДІЯЛЬНІСТЬ***

1. НАУКОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛАСТІ

Наукові дослідження та розробки в області у 2015 році виконували 15 організацій.

Більше половини наукових організацій належить до галузевого сектору науки, п'ята частина організацій, що займаються науковою діяльністю, представляють академічний сектор науки, 13,3% загальної кількості – це вищі навчальні заклади та 6,7% – заводська наука.

У м.Чернігові зосереджено 8 наукових організацій, по 1 знаходиться у містах обласного значення та чотирьох районах області.

Більшість наукових організацій виконує роботи в галузі сільськогосподарських наук (46,7%), п'ята частина – в галузі біологічних, по 13,3% в галузі технічних та суспільних наук, одну організацію представляють багатогалузеві наукові установи.

1.1. Організації, які виконують наукові та науково-технічні роботи, за регіонами¹

	2000	2005	2013	2014	2015
Україна	1430	1448	1100	999	978
Вінницька	31	28	17	17	19
Волинська	17	16	11	10	10
Дніпропетровська	94	109	62	57	58
Донецька	101	81	63	21	20
Житомирська	14	12	10	10	9
Закарпатська	18	21	13	11	10
Запорізька	45	38	26	23	26
Івано-Франківська	18	21	15	16	18
Київська	38	36	24	24	26
Кіровоградська	13	11	13	14	15
Луганська	48	49	34	17	17
Львівська	90	87	76	72	68
Миколаївська	46	41	33	27	25
Одеська	72	74	52	51	49
Полтавська	28	32	22	21	20
Рівненська	18	17	12	13	12
Сумська	25	29	15	15	15
Тернопільська	15	16	11	11	11
Харківська	217	227	183	162	166
Херсонська	26	28	23	24	16
Хмельницька	6	6	6	8	8
Черкаська	33	30	25	24	20
Чернівецька	17	24	23	21	20
Чернігівська	25	22	19	16	15
м. Київ	375	393	312	314	305

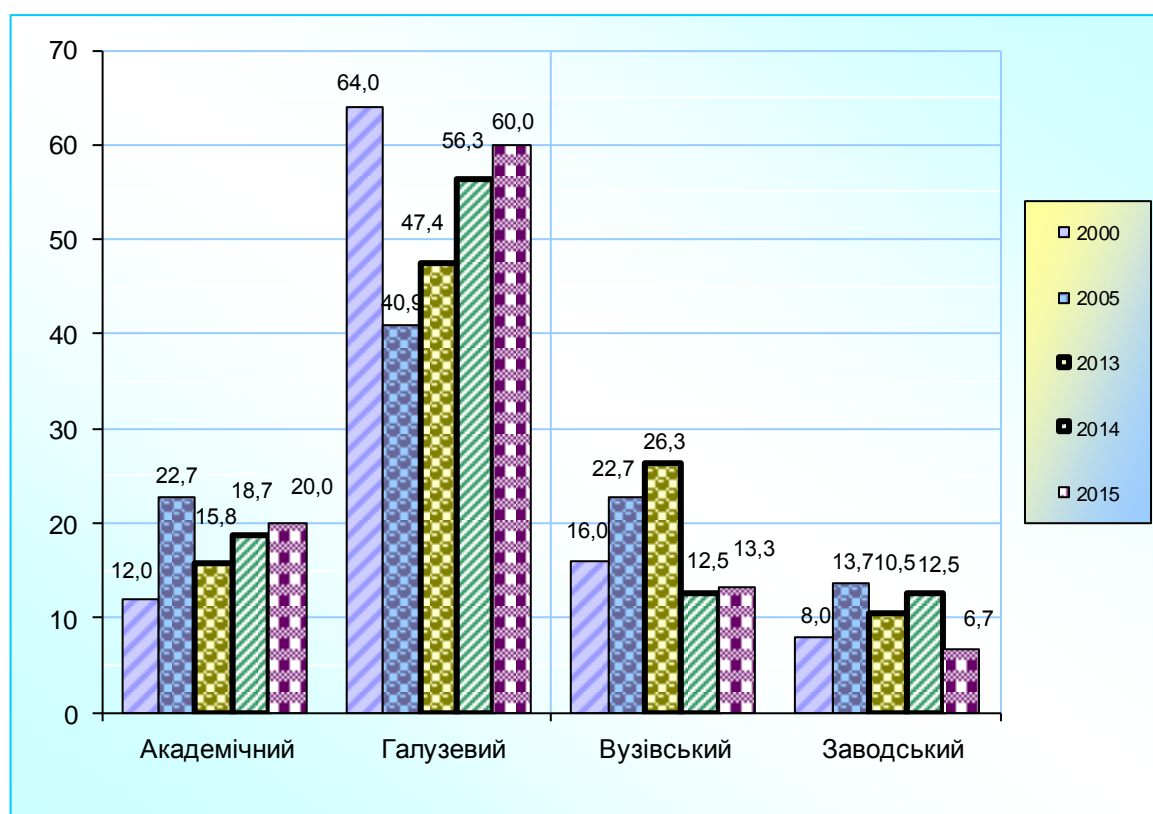
¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

1.2. Організації, які виконують наукові та науково-технічні роботи, за секторами науки

	2000	2005	2010	2013	2014	2015
Усього	25	22	22	19	16	15
академічний	3	5	4	3	3	3
галузевий	16	9	10	9	9	9
вузівський	4	5	5	5	2	2
заводський	2	3	3	2	2	1

1.3. Розподіл організацій за секторами науки

(відсотків до загальної кількості)

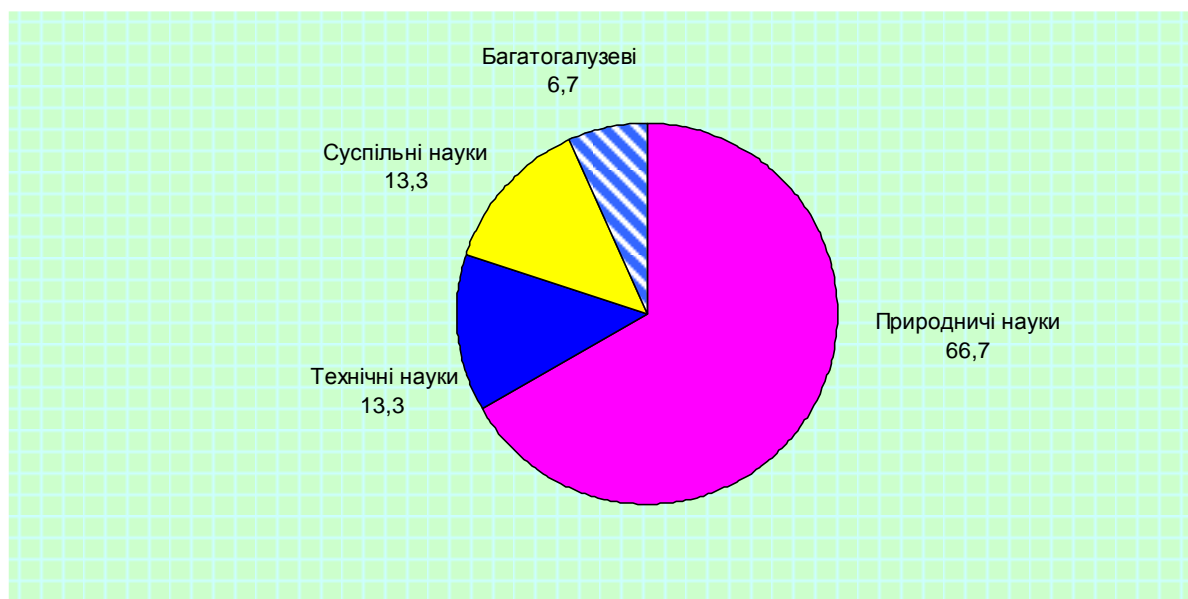

1.4. Організації, які виконують наукові та науково-технічні роботи, за галузями наук

	2000	2005	2010	2013	2014	2015
Усього	25	22	22	19	16	15
Біологічні науки	1	2	2	2	2	3
Геологічні науки	1	1	1	—	—	—
Сільськогосподарські науки	9	9	8	8	7	7
Технічні науки	9	5	5	4	4	2
Економічні науки	1	1	1	1	1	1
Педагогічні науки	2	2	2	2	1	1
Багатогалузеві наукові установи	2	2	3	2	1	1

1.5. Розподіл кількості організацій, які виконували наукові та науково-технічні роботи, за галузями наук у 2015 році

(відсотків до загальної кількості)

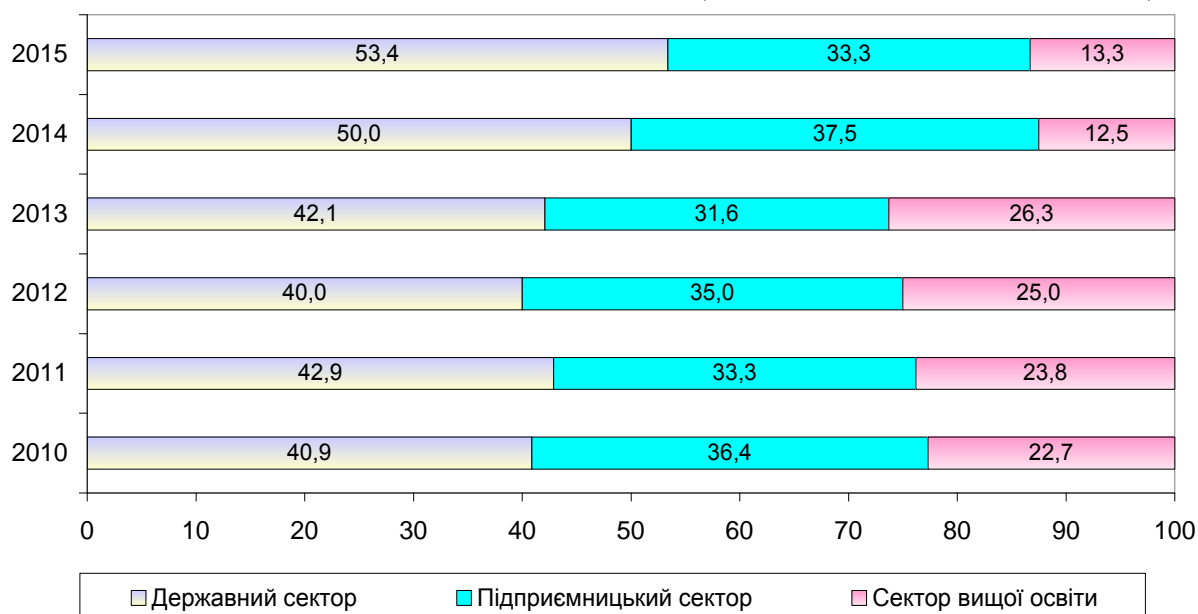

1.6. Організації, які виконують наукові та науково-технічні роботи, у містах обласного значення і районах

	2000	2005	2010	2013	2014	2015
Чернігівська область	25	22	22	19	16	15
м.Чернігів	13	10	10	9	8	8
м.Ніжин	3	4	4	4	2	1
м.Н.-Сіверський	1	1
м.Прилуки	2	2	2	1	1	1
райони						
Ічнянський	1	1	1	1	1	1
Козелецький	1	1	1	—	—	—
Ніжинський	1	1	1	1	1	1
Н.-Сіверський	1	1	1	1	—	—
Носівський	1	1	1	1	1	1
Чернігівський	2	1	1	1	1	1

1.7. Розподіл кількості організацій, які виконували наукові та науково-технічні роботи, за секторами діяльності

(відсотків до загальної кількості)

2. ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ КАДРІВ

Підготовку фахівців вищої кваліфікації у 2015р. здійснювали 4 установи. Це 3 вищі навчальні заклади III–IV рівнів акредитації та інститут сільськогосподарської мікробіології. У Чернігівських національних технологічному та педагогічному університетах, крім аспірантури, працювала докторантура.

На кінець 2015 року в аспірантурах області навчалися 208 аспірантів, що на 18 осіб (8%) менше, ніж на початок 2015р. Серед них 134 жінки (64,4% проти 67,3% рік тому). З відривом від виробництва навчалися 132 особи (63,5% проти 61,9%). Серед вікових категорій переважає молодь. Група аспірантів у віці 21–34 роки нараховує 164 особи (78,8%), 35–39 років – 23 особи (11,1%), 40 років і старші – 21 особу (10,1%).

Основним джерелом фінансування діяльності аспірантури залишався державний бюджет, за рахунок коштів якого навчалися 169 осіб, або 81,3%. У 2014р. кошти державного бюджету забезпечили навчання 197 аспірантів, що складало 87,2%.

Підготовка спеціалістів аспірантурами області здійснюється за 15 галузями наук, серед яких упродовж ряду років найбільш пріоритетними є педагогічні (у 2015р. – 67 аспірантів, або 32,2% загальної чисельності), економічні (34, або 16,3%), технічні (29, або 13,9%) та історичні науки (23, або 11,1%).

У 2015р. до аспірантури прийнято 70 осіб, з них 44 (62,9%) навчаються з відривом від виробництва. Із числа прийнятих на навчання в минулому році підвищують освітній рівень за рахунок державного бюджету 48 аспірантів (68,6%), 22 особи (31,4%) почали навчання на комерційній основі.

Серед випускників аспірантури у 2015р. (81 особа) захистили кандидатські дисертації 22 (27,2%). У 2014р. ступінь кандидата наук отримали 19 випускників (23,5%).

У докторантурі на початок 2016р. навчається 7 докторантів, найбільше з них (3) у галузі педагогічних наук. У минулому році до докторантури було прийнято 6 осіб, випуску з неї не було.

2.1. Вищі навчальні заклади III–IV рівнів акредитації

(на початок навчального року)

	2000/01	2005/06	2010/11	2013/14	2014/15	2015/16
Кількість закладів	4	5	5	4	3	3
У них студентів	19479	26714	22915	17387	16769	15319
на відділеннях						
денних	11871	14625	14026	11235	11624	11270
вечірніх	—	207	7	15	19	—
заочних	7608	11882	8882	6137	5126	4049
Прийнято студентів на						
початковий цикл навчання	5518	6093	4340	3542	3616	2682
на відділеннях						
денні	3167	3437	2890	2599	2800	2152
вечірні	—	207	3	15	5	—
заочні	2351	2449	1447	928	811	530
Завершили цикл навчання	3026	8303	9953	7781	7564	6133
на відділеннях:						
денних	2444	4795	5080	4645	4577	3655
вечірніх	—	—	—	—	23	—
заочних	582	3508	4873	3136	2964	2478
Конкурс на вступних іспитах (кількість поданих заяв на 100 зарахованих)	153	172	392	605	490	500

2.2. Основні показники діяльності аспірантури

(осіб)

	Кількість установ, що мають аспірантуру (од)	Кількість аспірантів на кінець року	Прийняття до аспірантури	Випуск з аспірантури	У т. ч. із захистом дисертації
2000	5	186	66	22	7
2005	5	161	50	39	16
2010	5	272	79	66	15
2013	5	274	56	58	17
2014	4	226	45	81	19
2015	4	208	70	81	22

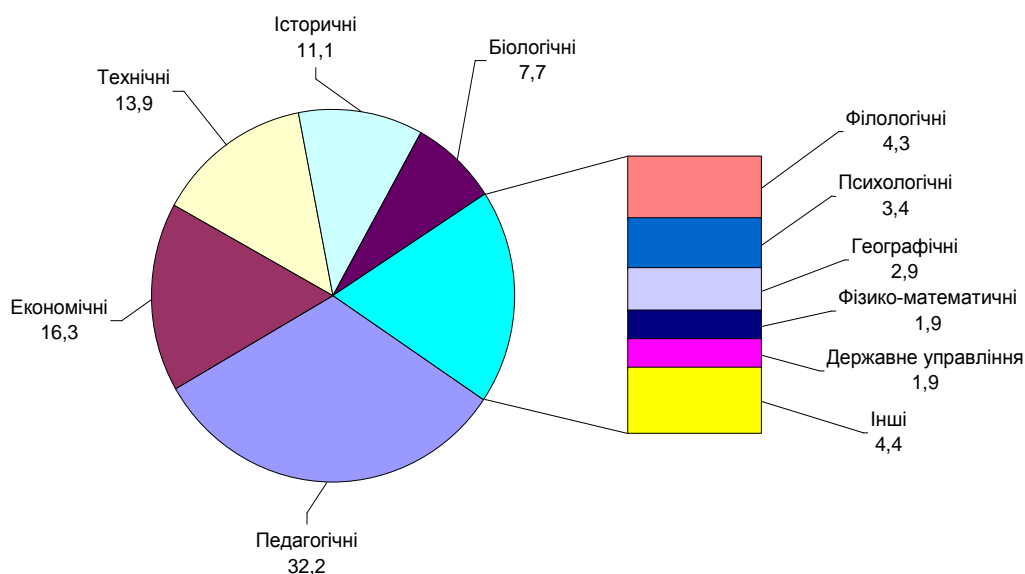
2.3. Кількість аспірантів за галузями наук

(на кінець року; осіб)

	2000	2005	2010	2013	2014	2015
Усього	186	161	272	274	226	208
за галузями наук						
фізико-математичні	8	2	11	9	6	4
хімічні	7	—	—	3	2	1
біологічні	22	17	15	12	13	16
технічні	24	44	37	41	33	29
історичні	24	16	38	30	27	23
економічні	41	15	28	42	30	34
філософські	3	5	6	4	5	2
філологічні	10	4	10	12	13	9
географічні	—	—	—	2	5	6
педагогічні	35	49	101	95	74	67
ветеринарні	1	—	—	—	—	—
мистецтвознавство	5	2	—	—	—	—
психологічні	5	5	18	12	6	7
соціологічні	1	—	—	—	—	—
політичні	—	—	—	2	2	1
фізичне виховання та спорт	—	2	5	6	4	3
державне управління	—	—	—	2	3	4
культурологія	—	—	3	2	3	2

2.4. Розподіл аспірантів за галузями наук у 2015 році

(відсотків до загальної кількості)

2.5. Кількість аспірантів за галузями наук і формами навчання

(на кінець року; осіб)

	2000	2005	2010	2013	2014	2015
Навчалися з відривом від виробництва						
Усього	111	114	137	160	140	132
за галузями наук						
фізико-математичні	6	2	—	3	4	2
хімічні	7	—	—	3	2	1
біологічні	14	11	11	9	10	12
технічні	13	28	18	30	25	20
історичні	14	11	23	13	11	14
економічні	17	7	8	18	15	18
філософські	2	3	1	1	3	2
філологічні	5	4	6	9	9	6
географічні	—	—	—	2	5	6
педагогічні	25	41	51	57	47	40
мистецтвознавство	3	1	—	—	—	—
психологічні	5	4	13	9	4	6
політичні	—	—	—	2	2	1
фізичне виховання та спорт	—	2	5	4	2	2
державне управління	—	—	—	—	—	1
культурологія	—	—	1	—	1	1
Навчалися без відриву від виробництва						
Усього	75	47	135	114	86	76
за галузями наук						
фізико-математичні	2	—	11	6	2	2
біологічні	8	6	4	3	3	4
технічні	11	16	19	11	8	9
історичні	10	5	15	17	16	9
економічні	24	8	20	24	15	16
філософські	1	2	5	3	2	—
філологічні	5	—	4	3	4	3
педагогічні	10	8	50	38	27	27
ветеринарні	1	—	—	—	—	—
мистецтвознавство	2	1	—	—	—	—
психологічні	—	1	5	3	2	1
соціологічні	1	—	—	—	—	—
фізичне виховання та спорт	—	—	—	2	2	1
державне управління	—	—	—	2	3	3
культурологія	—	—	2	2	2	1

2.6. Прийняття до аспірантури за галузями наук і формами навчання*(осіб)*

	2000	2005	2010	2013	2014	2015
Прийнято до аспірантури						
Усього	66	50	79	56	45	70
за галузями наук						
фізико-математичні	1	1	5	—	3	—
хімічні	4	—	—	1	—	—
біологічні	8	7	5	4	3	6
технічні	8	15	9	9	7	9
історичні	6	4	8	5	7	10
економічні	13	1	8	9	3	15
філософські	1	—	4	—	2	—
філологічні	4	1	2	3	2	1
географічні	—	—	—	2	3	1
педагогічні	16	17	35	19	13	22
ветеринарні	1	—	—	—	—	—
мистецтвознавство	1	—	—	—	—	—
психологічні	3	2	3	—	—	4
політичні	—	—	—	1	—	—
фізичне виховання та спорт	—	2	—	1	—	1
державне управління	—	—	—	2	1	1
культурологія	—	—	—	—	1	—

У т.ч. з відривом від виробництва

Усього	43	42	38	38	35	44
за галузями наук						
фізико-математичні	1	1	—	—	3	—
хімічні	4	—	—	1	—	—
біологічні	7	6	5	2	3	5
технічні	3	12	5	9	5	5
історичні	3	4	4	1	4	8
економічні	6	1	3	6	3	8
філософські	1	—	1	—	2	—
філологічні	3	1	2	2	1	1
географічні	—	—	—	2	3	1
педагогічні	11	13	15	13	10	11
мистецтвознавство	1	—	—	—	—	—
психологічні	3	2	3	—	—	3
політичні	—	—	—	1	—	—
фізичне виховання та спорт	—	2	—	1	—	1
державне управління	—	—	—	—	—	1
культурологія	—	—	—	—	1	—

2.7. Підготовлено аспірантів із захистом дисертації за галузями наук

(осіб)

	2000	2005	2010	2013	2014	2015
Випущено з аспірантури						
Усього	22	39	66	58	81	81
за галузями наук						
фізико-математичні	1	—	—	—	4	2
хімічні	1	—	—	—	1	1
біологічні	3	3	5	6	3	3
технічні	4	3	5	7	12	13
історичні	3	5	13	4	8	11
економічні	1	7	8	9	12	11
філософські	1	—	1	2	1	2
філологічні	2	1	5	2	1	5
юридичні	—	1	—	—	—	—
педагогічні	6	15	18	21	34	26
мистецтвознавство	—	1	—	—	—	—
психологічні	—	3	6	7	4	4
фізичне виховання та спорт	—	—	4	—	1	2
політичні	—	—	—	—	—	1
культурологія	—	—	1	—	—	—
Із загальної кількості підготовлено вищими навчальними закладами	21	36	62	54	78	79
У т.ч. із захистом дисертації						
Усього	7	16	15	17	19	22
за галузями наук						
фізико-математичні	1	—	—	—	—	1
біологічні	2	—	—	1	—	—
технічні	—	1	1	4	1	5
історичні	1	4	1	—	3	2
економічні	—	2	4	6	7	4
філософські	1	—	—	—	—	1
філологічні	—	—	2	1	1	2
педагогічні	2	8	4	5	7	6
психологічні	—	1	2	—	—	1
фізичне виховання та спорт	—	—	—	—	—	—
культурологія	—	—	1	—	—	—
Із загальної кількості підготовлено вищими навчальними закладами	6	16	15	17	19	22

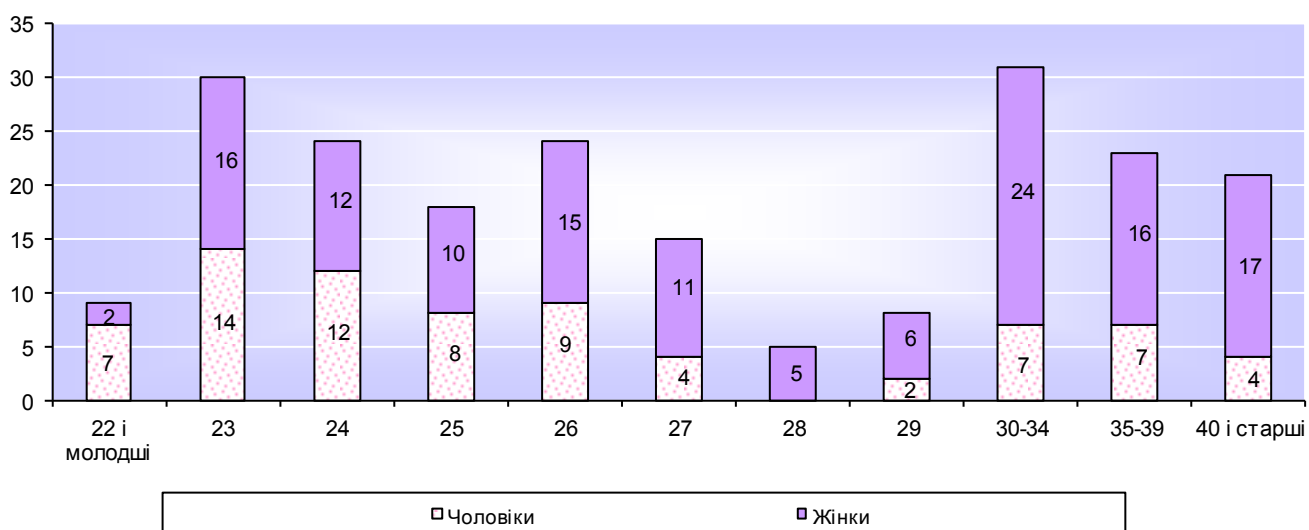
2.8. Розподіл аспірантів та докторантів за джерелами фінансування їх навчання

(на кінець року; осіб)

	2000	2005	2010	2013	2014	2015
Аспірантура						
Кількість аспірантів	186	161	272	274	226	208
навчалися за рахунок						
держбюджету	166	150	226	239	197	169
на комерційній основі	20	10	46	35	29	39
інших джерел	—	1	—	—	—	—
Прийнято	66	50	79	56	45	70
за рахунок держбюджету	56	48	62	50	37	48
на комерційній основі	10	2	17	6	8	22
Фактичний випуск	22	39	66	58	81	81
навчалися за рахунок						
держбюджету	22	38	57	55	74	72
на комерційній основі	—	1	9	3	7	9
Докторантура						
Кількість докторантів	4	1	2	3	1	7
навчалися за рахунок						
держбюджету	4	1	2	3	1	6
на комерційній основі	—	—	—	—	—	1
Прийнято	1	1	1	1	—	6
за рахунок держбюджету	1	1	1	1	—	5
на комерційній основі	—	—	—	—	—	1
Фактичний випуск						
докторантів, які навчалися						
за рахунок держбюджету	—	2	1	1	2	—

2.9. Розподіл аспірантів за віком і статтю

(на 31 січня 2015 року)

3. НАУКОВІ КАДРИ

На кінець 2015р. в наукових організаціях області працювало 665 осіб, що на 10,9% менше, ніж рік тому. Чисельність виконавців наукових та науково-технічних робіт становила 611 осіб, з яких 248 дослідників, 54 техніки та 309 осіб допоміжного персоналу. Майже половина чисельності дослідників – жінки.

У 2015р. науковими та науково-технічними роботами займалися 39 науковців, що мають науковий ступінь доктора чи кандидата наук. Майже всі науковці вищої кваліфікації (89,7%) працюють в організаціях академічного профілю, 10,3% – у наукових організаціях галузевого профілю. Вища школа та заводська наука не представлена жодним спеціалістом із науковим ступенем. У галузі біологічних наук працює більш ніж три чверті фахівців вищої кваліфікації, п'ята частина – у галузі сільськогосподарських наук.

3.1. Кількість виконавців наукових та науково-технічних робіт із науковими ступенями за регіонами¹

(осіб)

	Усього			З них					
				доктори наук			кандидати наук		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Україна	97667	89532	82921	4394	4260	4124	15442	14780	13904
Вінницька	477	519	398	8	12	10	77	101	76
Волинська	235	154	171	1	–	1	17	15	18
Дніпропетровська	8596	8183	7933	131	130	124	669	626	542
Донецька	6154	3039	2006	171	30	18	650	133	83
Житомирська	296	297	221	3	3	3	37	36	33
Закарпатська	584	530	480	20	20	19	120	92	80
Запорізька	4183	3792	3635	9	9	11	86	81	81
Івано-Франківська	377	364	347	6	7	7	29	35	48
Київська	1876	1813	1676	84	83	76	312	289	273
Кіровоградська	435	433	414	3	3	1	25	31	23
Луганська	1056	338	234	4	1	–	74	19	8
Львівська	4164	3849	3517	226	233	239	1019	1023	967
Миколаївська	1833	1762	1981	18	22	11	82	81	61
Одеська	2892	2621	2513	157	152	151	506	475	450
Полтавська	939	881	841	41	43	49	198	201	217
Рівненська	226	196	159	5	5	1	22	27	29
Сумська	1780	1598	1572	16	14	14	89	95	102
Тернопільська	242	214	174	2	2	1	26	33	29
Харківська	16278	15205	14106	642	647	627	2631	2529	2408
Херсонська	707	688	482	16	17	13	87	100	91
Хмельницька	135	142	125	1	–	1	25	26	27
Черкаська	766	731	672	9	7	2	57	53	54
Чернівецька	546	497	474	19	18	21	94	93	102
Чернігівська	691	682	611	7	5	4	51	44	35
м. Київ	42199	41004	38179	2795	2797	2720	8459	8542	8067

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

3.2. Кількість працівників наукових організацій

(осіб)

	Працівники основної діяльності	У тому числі		Працівники- сумісники ¹
		фахівці, які виконують наукові дослідження й розробки	допоміж- ний персонал	
Усього				
2000	1463	956	209	303
2005	962	683	136	191
2013	763	367	324	757
2014	746	363	319	494
2015	665	302	309	154
з них мають науковий ступінь				
доктора наук				
2000	21	21	x	23
2005	9	9	x	22
2013	7	7	x	74
2014	5	5	x	36
2015	4	4	x	14
кандидата наук				
2000	77	77	x	100
2005	68	68	x	100
2013	52	52	x	384
2014	44	44	x	233
2015	35	35	x	44

¹ У цій та наступних таблицях (3.4, 3.6, 3.7) – з 2006р. з урахуванням науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів.

3.3. Динаміка кількості працівників основної діяльності за категоріями персоналу

(осіб)

3.4. Кількість працівників наукових організацій за категоріями персоналу та секторами науки

(осіб)

	Працівники основної діяльності	У тому числі		Працівники- сумісники ¹
		фахівці, які виконують наукові дослідження й розробки	допоміжний персонал	
Усього				
2000	1463	956	209	303
2005	962	683	136	191
2013	763	367	324	757
2014	746	363	319	494
2015	665	302	309	154
за секторами				
академічний				
2000	149	109	29	64
2005	245	186	28	6
2013	154	120	22	20
2014	160	132	18	37
2015	161	131	17	36
галузевий				
2000	1082	661	139	—
2005	545	343	93	19
2013	208	127	26	30
2014	196	120	25	4
2015	133	75	20	5
вузівський				
2000	74	63	11	239
2005	22	21	1	165
2013	28	25	1	707
2014	16	15	1	453
2015	... ²	... ²	... ²	... ²
заводський				
2000	158	123	30	—
2005	150	133	14	1
2013	373	95	275	—
2014	374	96	275	—
2015	... ²	... ²	... ²	... ²

¹ Див. виноску до табл. 3.2.

² У цій та наступних таблицях (3.5, 3.6, 3.8, 3.9) дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності інформації.

3.5. Кількість працівників наукових організацій за категоріями персоналу в містах обласного значення і районах

(осіб)

	Працівники основної діяльності				З них							
					фахівці, які виконують наукові дослідження й розробки				допоміжний персонал			
	2000	2013	2014	2015	2000	2013	2014	2015	2000	2013	2014	2015
Чернігівська область	1463	763	746	665	956	367	363	302	209	324	319	309
м.Чернігів	871	240	235	188	617	183	184	152	129	28	27	21
м.Ніжин	160	382	374	... ¹	125	101	96	... ¹	30	276	275	... ¹
м.Н.-Сіверський ¹	2 ¹	2 ¹	—
м.Прилуки	50	30	27	17	34	22	20	9	9	5	4	5
райони												
Ічнянський	28	43	43	37	9	15	15	10	—	1	—	—
Козелецький	73	—	—	—	59	—	—	—	9	—	—	—
Ніжинський	27	18	17	18	15	10	11	12	... ¹	2	2	2
Н.-Сіверський	... ¹	3	—	—	... ¹	3	—	—	—	—	—	—
Носівський	45	33	33	33	41	31	32	32	3	1	—	—
Чернігівський	... ¹	14	... ¹	... ¹	... ¹	2	... ¹	... ¹	... ¹	11	... ¹	... ¹

¹ Див. другу виноску до табл. 3.4.

3.6. Кількість працівників-сумісників із науковими ступенями, які виконують наукові та науково-технічні роботи, у містах обласного значення і районах¹

(осіб)

	Усього			З них мають науковий ступінь					
				доктора наук			кандидата наук		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Чернігівська область	757	494	154	74	36	14	384	233	44
м.Чернігів	386	487	147	31	36	14	169	233	43
м.Ніжин	366	—	—	43	—	—	215	—	—
м.Н.-Сіверський	...	—	1	...	—	—	...	—	1
м.Прилуки	3	3	3	—	—	—	—	—	—
райони									
Ічнянський	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ніжинський	2	4	3	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Носівський	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	—	—	—	—	—	—	—	—	—

¹ Див. виноску до табл. 3.2.² Див. другу виноску до табл. 3.4.

3.7. Кількість працівників-сумісників з науковими ступенями, які виконують наукові та науково-технічні роботи, за секторами науки¹

(осіб)			
	Усього	З них мають науковий ступінь	
		доктора наук	кандидата наук
2013			
Усього	757	74	384
за секторами			
академічний	20	2	4
галузевий	30	1	6
вузівський	707	71	374
2014			
Усього	494	36	233
за секторами			
академічний	37	—	—
галузевий	4	1	—
вузівський	453	35	233
2015			
Усього	154	14	44
за секторами			
академічний	36	4	5
галузевий	5	1	1
вузівський	113	9	38

¹ Див. виноску до табл. 3.2.

3.8. Кількість працівників наукових організацій за рівнем освіти в містах обласного значення і районів

(осіб)

	Працівники основної діяльності	З них мають освіту		
		повну вищу	базову вищу, початкову вищу	іншу
2013				
Чернігівська область	763	412	186	165
м.Чернігів	240	181	18	41
м.Ніжин	382	172	141	69
м.Н.-Сіверський
м.Прилуки	30	13	1	16
райони				
Ічнянський	43	18	7	18
Козелецький	—	—	—	—
Ніжинський	18	7	6	5
Н.-Сіверський	3	3	—	—
Носівський	33	15	12	6
Чернігівський	14	3	1	10
2014				
Чернігівська область	746	401	180	165
м.Чернігів	235	169	22	44
м.Ніжин	374	172	133	69
м.Н.-Сіверський	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹
м.Прилуки	27	14	—	13
райони				
Ічнянський	43	18	7	18
Козелецький	—	—	—	—
Ніжинський	17	7	6	4
Н.-Сіверський	—	—	—	—
Носівський	33	15	11	7
Чернігівський	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹
2015				
Чернігівська область	665	374	164	127
м.Чернігів	188	144	21	23
м.Ніжин	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹
м.Н.-Сіверський	2	2	—	—
м.Прилуки	17	11	—	6
райони				
Ічнянський	37	13	6	18
Козелецький	—	—	—	—
Ніжинський	18	7	6	5
Н.-Сіверський	—	—	—	—
Носівський	33	18	15	—
Чернігівський	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹

¹ Див. другу виноску до табл. 3.4.

3.9. Кількість працівників наукових організацій за рівнем освіти та секторами науки

(осіб)

	Працівники основної діяльності	З них мають освіту		
		повну вищу	базову вищу, початкову вищу	іншу
2001				
Усього	1410	746	187	477
за секторами				
академічний	171	103	—	68
галузевий	991	451	149	391
вузівський	108	89	4	15
заводський	140	103	34	3
2005				
Усього	962	582	198	182
за секторами				
академічний	245	133	63	49
галузевий	545	311	109	125
вузівський	22	20	2	—
заводський	150	118	24	8
2013				
Усього	763	412	186	165
за секторами				
академічний	154	99	26	29
галузевий	208	122	19	67
вузівський	28	26	2	—
заводський	373	165	139	69
2014				
Усього	746	401	180	165
за секторами				
академічний	160	101	25	34
галузевий	196	112	22	62
вузівський	16	16	—	—
заводський	374	172	133	69
2015				
Усього	665	374	164	127
за секторами				
академічний	161	106	36	19
галузевий	133	79	13	41
вузівський	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹
заводський	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹

¹ Див. другу виноску до табл. 3.4.

3.10. Розподіл дослідників за науковими ступенями, віком та статтю

(осіб)

	Мають науковий ступінь							
	доктора наук				кандидата наук			
	2001	2003	2004	2005	2001	2003	2004	2005
Усього	15	11	9	9	85	89	69	68
Розподіл за віком, років								
до 29	—	—	—	—	2	2	3	3
30 – 39	—	—	—	—	9	13	7	11
40 – 49	1	1	1	—	21	18	8	7
50 – 54	7	1	1	2	16	20	15	11
55 – 59	1	2	1	1	6	8	11	12
60 – 69	6	7	6	5	29	26	22	21
70 і більше	—	—	—	1	2	2	3	3
Розподіл за статтю								
чоловіки	15	11	8	8	61	68	52	51
жінки	—	—	1	1	24	21	17	17

Продовження табл. 3.10

	Мають науковий ступінь					
	доктора наук			кандидата наук		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Усього	7	5	4	52	44	35
Розподіл за віком, років						
25 – 29	—	—	—	2	1	2
30 – 34	—	—	—	6	5	4
35 – 39	1	1	1	8	7	8
40 – 44	—	—	—	4	5	4
45 – 49	—	—	—	7	8	5
50 – 54	1	—	—	10	6	5
55 – 59	1	1	—	7	2	1
60 – 64	1	1	2	5	5	2
65 – 69	2	2	1	1	3	2
70 і більше	1	—	—	2	2	2
Розподіл за статтю						
чоловіки	5	4	3	30	24	18
жінки	2	1	1	22	20	17

4. ФІНАНСОВІ ПОКАЗНИКИ

Загальний обсяг фінансування витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт у 2015р. становив 52,1 млн.грн.

На виконання цих робіт із бюджету надійшло 15,5 млн.грн (29,8% загального обсягу фінансування), що на 4,7% менше, ніж у 2014р.

Кошти іноземних замовників становили 43,7%. Власні кошти наукових організацій – 25,6% загального обсягу фінансування, замовників України – 0,9%.

Витрати на виконання фундаментальних і прикладних досліджень профінансовані, в основному, за рахунок бюджетних коштів, науково-технічних розробок – за кошти іноземних джерел (67,8%), науково-технічних послуг – за власні кошти (42,1%).

Загальний обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних науковими організаціями, становив 52,2 млн.грн, у 2014р. – 39,8 млн.грн.

Витрати на оплату праці в обстежених організаціях за 2015р. становили 20,9 млн.грн. На оплату праці безпосередніх виконавців досліджень і розробок витрачено 12,4 млн.грн (у 2014р. – 15,5 млн.грн).

4.1. Джерела фінансування внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт

	(тис.грн)				
	2000	2005	2013	2014	2015
Усього¹	12750,1	32078,5	67832,2	37736,0	52089,9
з них за рахунок					
бюджетних коштів	6476,3	16859,1	17297,0	16277,8	15507,0
позабюджетних фондів	68,8	52,0	—	—	—
власних коштів	626,0	3004,2	7307,4	6548,0	13310,1
коштів замовників (Україна)	4753,0	4746,6	1405,1	931,4	358,9
коштів іноземних джерел	366,0	7416,6	41822,7	13978,8	22772,0
інших джерел	460,0	—	—	—	141,9

¹ У цій та наступних таблицях (4.2, 4.3–4.5) – з 2006р. без урахування витрат на покриття боргів за виконані роботи минулих років, авансових витрат та прямих надходжень.

4.2. Розподіл фінансування внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт за секторами науки

	(тис.грн)				
	2000	2005	2013	2014	2015
Усього¹	12750,1	32078,5	67832,2	37736,0	52089,9
академічний	1194,5	3822,7	11628,9	12122,4	13634,4
галузовий	8395,7	19716,9	10501,2	9384,2	8831,4
вузівський	278,3	791,2	2755,4	1531,8	... ²
заводський	2881,6	7747,7	42946,7	14697,6	... ²

¹ Див. виноску до табл.4.1.

² У цій та наступних таблицях (4.3–4.8) дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності інформації.

4.3. Фінансування внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування та секторами науки

(тис.грн)

	Усього ¹	У тому числі за рахунок					
		коштів бюджету	поза- бюд- жетних фондів	коштів інозем- них джерел	власних коштів	коштів замов- ників (Україна)	коштів інших джерел
2000							
Усього	12750,1	6476,3	68,8	366,0	626,0	4753,0	460,0
за секторами							
академічний	1194,5	540,7	68,8	5,0	—	120,0	460,0
галузовий	8395,7	3036,2	—	273,0	541,7	4544,8	—
вузівський	278,3	172,1	—	—	28,0	78,2	—
заводський	2881,6	2727,3	—	88,0	56,3	10,0	—
2013							
Усього	67832,2	17297,0	—	41822,7	7307,4	1405,1	—
за секторами							
академічний	11628,9	7567,2	—	—	4061,7	—	—
галузовий	10501,2	8332,0	—	—	1855,4	313,8	—
вузівський	2755,4	1397,8	—	—	266,3	1091,3	—
заводський	42946,7	—	—	41822,7	1124,0	—	—
2014							
Усього	37736,0	16277,8	—	13978,8	6548,0	931,4	—
за секторами							
академічний	12122,4	8032,9	—	—	4089,5	—	—
галузовий	9384,2	7404,3	—	—	1746,2	233,7	—
вузівський	1531,8	840,6	—	—	—	691,2	—
заводський	14697,6	—	—	13978,8	712,3	6,5	—
2015							
Усього	52089,9	15507,0	—	22772,0	13310,1	358,9	141,9
за секторами							
академічний	13634,4	7243,2	—	—	6391,2	—	—
галузовий	8831,4	6350,2	—	—	2481,2	—	—
вузівський	... ²	... ²	—	... ²	... ²	... ²	... ²
заводський	... ²	... ²	—	... ²	... ²	... ²	... ²

¹ Див. виноску до табл. 4.1.² Див. другу виноску до табл. 4.2.

4.4. Фінансування внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування в містах обласного значення і районах

(тис.грн)

	Усього ¹	За рахунок					
		коштів бюд- жету	поза- бюд- жетних фондів	коштів інозем- них джерел	власних коштів	коштів замов- ників (Україна)	коштів інших джерел
2000							
Чернігівська область	12750,1	6476,3	68,8	366,0	626,0	4753,0	460,0
м.Чернігів	7661,7	2314,6	68,8	278,0	145,3	4395,0	460,0
м.Ніжин	... ²	... ²	—	... ²	... ²	... ²	—
м.Н.-Сіверський	—
м.Прилуки	385,0	40,0	—	—	—	345,0	—
райони							
Ічнянський	210,6	210,6	—	—	—	—	—
Козелецький	455,0	333,0	—	—	122,0	—	—
Ніжинський	113,8	113,8	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	10,0	10,0	—	—	—	—	—
Носівський	240,0	108,0	—	—	132,0	—	—
Чернігівський	... ²	... ²	—	—	... ²	... ²	—
2014							
Чернігівська область	37736,0	16277,8	—	13978,8	6548,0	931,4	—
м.Чернігів	15753,4	10519,5	—	—	4309,0	924,9	—
м.Ніжин	14697,6	—	—	13978,8	712,3	—	—
м.Н.-Сіверський	... ²	... ²	—	—	... ²	... ²	—
м.Прилуки	1255,5	1032,0	—	—	223,5	—	—
райони			—	—	—	—	—
Ічнянський	1973,4	1767,1	—	—	206,3	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—	—	—
Ніжинський	1352,3	911,6	—	—	440,7	—	—
Н.-Сіверський	—	—	—	—	—	—	—
Носівський	1892,4	1892,4	—	—	—	—	—
Чернігівський	... ²	... ²	—	—	... ²	... ²	—
2015							
Чернігівська область	52089,9	15507,0	—	22772,0	13310,1	358,9	141,9
м.Чернігів	16739,5	10034,2	—	96,6	6259,3	207,5	141,9
м.Ніжин	... ²	—	—	... ²	... ²	... ²	—
м.Н.-Сіверський	218,6	56,5	—	—	162,1	—	—
м.Прилуки	1739,0	869,1	—	—	869,9	—	—
райони							
Ічнянський	2035,9	1705,8	—	—	330,1	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—	—	—
Ніжинський	1331,3	429,2	—	—	902,1	—	—
Н.-Сіверський	—	—	—	—	—	—	—
Носівський	2412,2	2412,2	—	—	—	—	—
Чернігівський	... ²	—	—	... ²	... ²	... ²	—

¹ Див. виноску до табл. 4.1.² Див. другу виноску до табл. 4.2.

4.5. Фінансування внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування та галузями наук

(тис.грн)

	Усього ¹	За рахунок					
		коштів бюд- жету	поза- бюд- жетних фондів	коштів інозем- них джерел	власних коштів	коштів замов- ників (Україна)	коштів інших джерел
2000							
Усього	12750,1	6476,3	68,8	366,0	626,0	4753,0	460,0
біологічні	700,5	540,7	68,8	—	—	91,0	—
геологічні	1853,5	1350,0	—	—	—	503,5	—
сільськогосподарські	2062,7	1061,0	—	—	541,7	—	460,0
технічні	7264,6	3317,3	—	366,0	56,3	3525,0	—
економічні	54,4	—	—	—	—	54,4	—
педагогічні	153,0	118,0	—	—	28,0	7,0	—
наукові установи та вузи, що мають бага- тогалузевий профіль	661,4	89,3	—	—	—	572,1	—
2014							
Усього	37736,0	16277,8	—	13978,8	6548,0	931,4	—
біологічні	10851,1	6996,0	—	—	3855,1	—	—
геологічні	—	—	—	—	—	—	—
сільськогосподарські	9328,4	8008,0	—	—	1320,4	—	—
технічні	15667,5	76,0	—	13978,8	1372,5	240,2	—
економічні	357,2	357,2	—	—	—	—	—
педагогічні	745,3	110,8	—	—	—	634,5	—
наукові установи та вузи, що мають бага- тогалузевий профіль	786,5	729,8	—	—	—	56,7	—
2015							
Усього	52089,9	15507,0	—	22772,0	13310,1	358,9	141,9
біологічні	11992,8	6173,6	—	—	5819,2	—	—
геологічні	—	—	—	—	—	—	—
сільськогосподарські	9466,8	7183,8	—	—	2283,0	—	—
технічні	28034,7	—	—	22675,4	5207,9	151,4	—
економічні	... ²	... ²	—	—	—	—	—
педагогічні	... ²	... ²	—	—	—	—	—
наукові установи та вузи, що мають бага- тогалузевий профіль	1166,5	720,5	—	96,6	—	207,5	141,9

¹ Див. виноску до табл. 4.1.² Див. другу виноску до табл. 4.2.

4.6. Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, за видами робіт та секторами науки

(тис.грн)

	Усього	У тому числі			
		фунда- ментальні дослідження	прикладні дослід- ження і розробки	науково- технічні розробки	науково- технічні послуги
2000					
Усього	10957,6	767,8	3660,8	4666,8	1862,2
за секторами					
академічний	1091,2	374,5	682,7	—	34,0
галузовий	6908,8	295,2	2881,3	1963,5	1768,8
вузівський	249,3	98,1	96,8	—	54,4
заводський	2708,3	—	—	2703,3	5,0
2005					
Усього	22527,6	2783,4	7297,5	9841,2	2605,5
за секторами					
академічний	3707,2	2042,0	990,5	518,9	155,8
галузовий	13409,8	547,6	5517,2	5913,1	1431,9
вузівський	983,6	193,8	789,8	—	—
заводський	4427,0	—	—	3409,2	1017,8
2013					
Усього	68370,5	7966,6	11661,7	47936,6	805,6
за секторами					
академічний	11628,9	4753,0	2885,8	3733,3	256,8
галузовий	11039,5	2298,0	7152,5	1198,6	390,4
вузівський	2755,4	915,6	1623,4	58,0	158,4
заводський	42946,7	—	—	42946,7	—
2014					
Усього	39804,2	8496,3	11273,9	19547,0	487,0
за секторами					
академічний	12122,4	5794,7	2429,1	3648,8	249,8
галузовий	11452,4	2148,8	7922,5	1181,0	200,1
вузівський	1531,8	552,8	922,3	19,6	37,1
заводський	14697,6	—	—	14697,6	—
2015					
Усього	52242,0	8777,2	7570,1	34690,0	1204,7
за секторами					
академічний	13634,4	5851,8	2051,4	5489,1	242,1
галузовий	8983,5	2349,6	4196,9	1930,0	507,0
вузівський	... ¹	575,8	1321,8	... ¹	... ¹
заводський	... ¹	—	—	... ¹	... ¹

¹Див. другу виноску до табл. 4.2.

4.7. Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, за видами робіт у містах обласного значення і районах

(тис.грн)

	Усього	У тому числі			
		фунда- ментальн і дослід- ження	прикладні дослід- ження і розробки	науково- технічні розробки	науково- технічні послуги
2000					
Чернігівська область	10957,6	767,8	3660,8	4666,8	1862,2
м.Чернігів	6628,0	443,6	2507,7	1819,5	1857,2
м.Ніжин	2737,3	29,0	—	2703,3	5,0
м.Н.-Сіверський
м.Прилуки	184,0	40,0	—	144,0	—
райони					
Ічнянський	210,9	78,2	132,7	—	—
Козелецький	455,0	—	455,0	—	—
Ніжинський	116,3	45,0	71,3	—	—
Н.-Сіверський	... ¹	—	... ¹	—	—
Носівський	132,0	132,0	—	—	—
Чернігівський	... ¹	—	—	... ¹	—
2014					
Чернігівська область	39804,2	8496,3	11273,9	19547,0	487,0
м.Чернігів	17821,6	4604,9	8375,6	4354,1	487,0
м.Ніжин	14697,6	—	—	14697,6	—
м.Н.-Сіверський	... ¹	... ¹	—	—	—
м.Прилуки	1255,5	175,4	1080,1	—	—
райони					
Ічнянський	1973,4	1973,4	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—
Ніжинський	1352,3	228,6	1123,7	—	—
Н.-Сіверський	—	—	—	—	—
Носівський	1892,4	1514,0	378,4	—	—
Чернігівський	... ¹	... ¹	—	—	—
2015					
Чернігівська область	52242,0	8777,2	7570,1	34690,0	1204,7
м.Чернігів	16891,6	3943,2	4667,1	7076,6	1204,7
м.Ніжин	... ¹	—	—	... ¹	—
м.Н.-Сіверський	218,6	—	218,6	—	—
м.Прилуки	1739,0	313,7	1425,3	—	—
райони					
Ічнянський	2035,9	2035,9	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—
Ніжинський	1331,3	234,2	1097,1	—	—
Н.-Сіверський	—	—	—	—	—
Носівський	2412,2	2250,2	162,0	—	—
Чернігівський	... ¹	—	—	... ¹	—

¹ Див. другу виноску до табл. 4.2.

4.8. Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, за видами робіт та галузями наук

(тис.грн)

	Усього	У тому числі			
		фунда- ментальн і дослід- ження	приклад ні дослід- ження і розробки	науково- технічні розробки	науково- технічні послуги
2000					
Усього	10957,6	767,8	3660,8	4666,8	1862,2
біологічні	597,2	374,5	222,7	—	—
геологічні	1435,4	—	1435,4	—	—
сільськогосподарські	2289,3	295,2	1530,7	447,5	15,9
технічні	5807,3	—	340,0	4219,3	1248,0
економічні	54,4	—	—	—	54,4
педагогічні	124,0	84,0	40,0	—	—
наукові установи та вузи, що мають бага- тогалузевий профіль	650,0	14,1	92,0	—	543,9
2014					
Усього	39804,2	8496,3	11273,9	19547,0	487,0
біологічні	10851,1	6025,5	927,0	3648,8	249,8
геологічні	—	—	—	—	—
сільськогосподарські	11404,7	1918,0	8991,4	495,3	—
технічні	15659,4	—	76,0	15383,3	200,1
економічні	357,2	—	357,2	—	—
педагогічні	745,3	110,8	634,5	—	—
наукові установи та вузи, що мають бага- тогалузевий профіль	786,5	442,0	287,8	19,6	37,1
2015					
Усього	52242,0	8777,2	7570,1	34690,0	1204,7
біологічні	11992,8	5403,3	792,3	5555,1	242,1
геологічні	—	—	—	—	—
сільськогосподарські	9618,9	2798,1	5220,0	1600,8	—
технічні	28034,7	—	—	27527,7	507,0
економічні	... ¹	... ¹	... ¹	—	—
педагогічні	... ¹	... ¹	... ¹	—	—
наукові установи та вузи, що мають бага- тогалузевий профіль	1166,5	405,0	299,5	6,4	455,6

¹ Див. другу виноску до табл. 4.2.

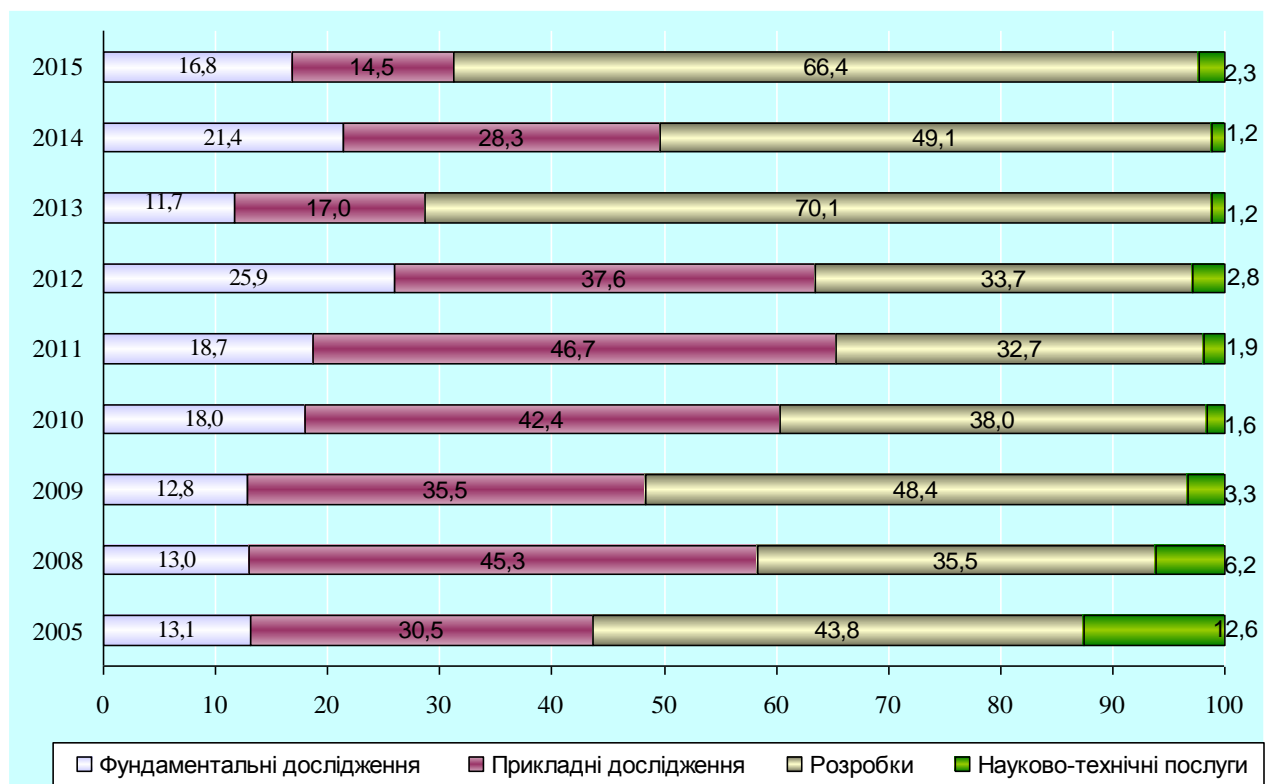
4.9. Внутрішні поточні витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт за видами робіт

(тис.грн)

	Усього	У тому числі			
		фундаментальні дослідження	прикладні дослідження	науково-технічні розробки	науково-технічні послуги
2001	13694,4	1102,2	3089,1	5773,9	3729,2
2004	19673,8	1817,2	4993,2	5219,8	7643,6
2005	21194,7	2782,1	6469,0	9282,9	2660,7
2007	29750,9	4143,8	14174,0	8474,8	2958,3
2008	38777,9	4850,6	15937,7	13236,1	4753,5
2009	40637,1	5206,4	13758,5	18550,7	3121,5
2010	33157,1	5776,9	14380,1	12547,8	452,3
2011	31852,9	6070,2	14973,8	10258,2	550,7
2012	32848,0	8764,3	12251,8	11046,1	785,8
2013	67465,3	7957,4	11221,1	47557,8	729,0
2014	37250,5	8466,1	9184,6	18561,3	1038,5
2015	51448,9	8599,6	8481,7	33182,9	1184,7

4.10. Розподіл обсягу наукових та науково-технічних робіт за видами робіт

(відсотків до загального обсягу)

5. РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ

Наукові організації у 2015р. виконали 817 наукових робіт. З них 16 було спрямовано на створення нових видів виробів, 13 – нових технологій, 11 – нових сортів рослин та порід тварин, 10 – нових видів матеріалів, 2 – нових видів техніки. Серед створених нових технологій 76,9% – ресурсозберігаючі. Інноваційну спрямованість мають 4,9% усіх наукових та науково-технічних робіт, з яких 25,0% – нові матеріали, 17,5% – нові сорти рослин та породи тварин, 12,5% – нові технології, 5,0% – нові вироби.

Організаціями і підприємствами, які виконували наукові та науково-технічні роботи, було подано в патентне відомство України 35 заявок на видачу охоронних документів. У цьому ж році ними було отримано 30 патентів (у 2014р. – 32).

Працівниками наукових організацій опубліковано 3185 робіт.

У 2015р. здійснено 20 виїздів наукових працівників за кордон для стажування, навчання та підвищення кваліфікації, 7 – для проведення наукових досліджень, 1 – для викладацької роботи. Для участі в міжнародних семінарах та конференціях було здійснено 29 виїздів. Чернігівськими науковцями від міжнародних фондів було отримано 2 гранти на наукову роботу, у 2014р. – 3.

5.1. Кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт у містах обласного значення і районах

(од)

	Усього робіт	З них зі створення нових видів						
		виробів		технологій		мате- ріалів	сортів рослин та порід тварин	мето- дів, тео- рій
		усього	у т.ч. техніки	усього	з них ресурсо- зберіга- ючих			
2004								
Чернігівська область	177	29	20	32	17	26	16	21
м.Чернігів	79	3	3	8	5	23	—	9
м.Ніжин	29	3	—	—	—	3	2	10
м.Н.-Сіверський
м.Прилуки	24	17	17	2	1	—	2	2
райони						—		
Ічнянський	—	—	—	—	—	—	—	—
Козелецький	20	—	—	17	11	—	1	—
Ніжинський	14	6	—	2	—	—	6	—
Н.-Сіверський	... ¹	—	—	... ¹	—	—	... ¹	—
Носівський	4	—	—	—	—	—	4	—
Чернігівський	... ¹	—	—	... ¹	—	—	... ¹	—
2014								
Чернігівська область	904	18	3	15	10	2	10	24
м.Чернігів	866	7	3	13	10	2	1	11
м.Ніжин	7	7	—	—	—	—	—	—
м.Н.-Сіверський	... ¹	—	—	—	—	—	... ¹	... ¹
м.Прилуки	5	—	—	2	—	—	3	—
райони								
Ічнянський	3	—	—	—	—	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—	—	—	—
Ніжинський	5	—	—	—	—	—	5	—
Н.-Сіверський	—	—	—	—	—	—	—	—
Носівський	4	4	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	... ¹	—	—	—	—	—	... ¹	... ¹
2015								
Чернігівська область	817	16	2	13	10	10	11	41
м.Чернігів	777	6	2	11	10	10	1	26
м.Ніжин	... ¹	... ¹	—	—	—	—	... ¹	—
м.Н.-Сіверський	13	—	—	—	—	—	—	13
м.Прилуки	5	—	—	2	—	—	3	—
райони								
Ічнянський	3	—	—	—	—	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—	—	—	—
Ніжинський	8	—	—	—	—	—	6	2
Н.-Сіверський	—	—	—	—	—	—	—	—
Носівський	7	7	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	... ¹	... ¹	—	—	—	—	... ¹	—

¹ У цій та наступних таблицях (5.2, 5.4) дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності інформації.

5.2. Кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт за секторами науки

(од)

	Усього робіт	З них зі створення нових видів						
		виробів		технологій		мате- ріалів	сортів рослин та порід тварин	мето- дів, теорій
		усього	у т.ч. техніки	усього	з них ресурсо- збері- гаючих			
2004								
Усього	177	29	20	32	17	26	16	21
за секторами								
академічний	75	6	—	27	16	16	13	5
галузовий	45	2	2	3	—	5	1	—
вузівський	37	1	1	2	1	5	2	16
заводський	20	20	17	—	—	—	—	—
2013								
Усього	859	36	4	25	10	7	17	49
за секторами								
академічний	61	7	—	9	2	7	14	12
галузовий	756	20	—	7	2	—	3	24
вузівський	39	6	4	9	6	—	—	13
заводський	3	3	—	—	—	—	—	—
2014								
Усього	904	18	3	15	10	2	10	24
за секторами								
академічний	39	4	—	5	5	2	6	1
галузовий	837	4	—	3	1	—	4	20
вузівський	21	3	3	7	4	—	—	3
заводський	7	7	—	—	—	—	—	—
2015								
Усього	817	16	2	13	10	10	11	41
за секторами								
академічний	45	7	—	5	5	10	7	16
галузовий	745	4	—	3	1	—	4	18
вузівський	... ¹	... ¹	... ¹	5	4	—	—	7
заводський	... ¹	... ¹	... ¹	—	—	—	—	—

¹ Див. виноску до табл. 5.1.

5.3. Кількість друкованих робіт за секторами науки

(од)

	Усього	У тому числі		
		монографії, підручники, навчальні посібники	статті в наукових фахових журналах	інші
Чернігівська область				
2000	1261	117	699	445
2005	2191	199	1495	497
2009	3818	329	2392	1097
2010	3413	253	2015	1145
2011	4611	313	2496	1802
2012	5330	413	1452	3465
2013	5100	306	1742	3052
2014	3164	157	1874	1133
2015	3185	170	1914	1101
за секторами				
академічний				
2000	85	—	67	18
2005	101	3	41	57
2009	210	3	65	142
2010	202	3	71	128
2011	254	3	41	210
2012	309	1	49	259
2013	229	2	43	184
2014	194	1	67	126
2015	201	2	40	159
галузевий				
2000	220	1	54	165
2005	121	1	30	90
2009	85	1	59	25
2010	77	—	47	30
2011	85	1	34	50
2012	59	2	40	17
2013	26	3	19	4
2014	50	3	31	16
2015	49	11	26	12
вузівський				
2000	956	116	578	262
2005	1969	195	1424	350
2009	3523	325	2268	930
2010	3134	250	1897	987
2011	4272	309	2421	1542
2012	4962	410	1363	3189
2013	4845	301	1680	2864
2014	2920	153	1776	991
2015	2935	157	1848	930

5.4. Кількість друкованих робіт у містах обласного значення і районах

(од)

	Усього	У тому числі		
		монографії, підручники, навчальні посібники	статті в наукових фахових журналах	інші
2000				
Чернігівська область	1261	117	699	445
м. Чернігів	659	42	292	325
м. Ніжин	531	75	380	76
м.Н.-Сіверський
м. Прилуки	—	—	—	—
райони				
Ічнянський	—	—	—	—
Козелецький	48	—	15	33
Ніжинський	12	—	8	4
Н.-Сіверський	... ¹	—	—	... ¹
Носівський	10	—	4	6
Чернігівський	... ¹	—	—	... ¹
2014				
Чернігівська область	3164	157	1874	1133
м. Чернігів	3028	157	1846	1025
м. Ніжин	—	—	—	—
м.Н.-Сіверський	... ¹	—	... ¹	... ¹
м. Прилуки	12	—	12	—
райони				
Ічнянський	12	—	5	7
Козелецький	—	—	—	—
Ніжинський	100	—	5	95
Н.-Сіверський	—	—	—	—
Носівський	—	—	—	—
Чернігівський	... ¹	—	... ¹	... ¹
2015				
Чернігівська область	3185	170	1914	1101
м. Чернігів	3028	163	1890	975
м. Ніжин	—	—	—	—
м.Н.-Сіверський	14	7	2	5
м. Прилуки	12	—	12	—
райони				
Ічнянський	11	—	5	6
Козелецький	—	—	—	—
Ніжинський	120	—	5	115
Н.-Сіверський	—	—	—	—
Носівський	—	—	—	—
Чернігівський	—	—	—	—

¹ Див. виноску до табл. 5.1.

5.5. Кількість заявок на видачу та отримання охоронних документів за секторами науки

(од)

	В Україні		В інших країнах світу	
	подано заявок на видачу охоронних документів	отримано охоронних документів	подано заявок на видачу охоронних документів	отримано охоронних документів
Усього				
2000	27	17	—	—
2009	66	62	—	—
2010	48	29	—	—
2011	25	53	—	—
2012	43	66	—	—
2013	47	37	—	—
2014	31	32	—	—
2015	35	30	—	—
за секторами				
академічний				
2000	1	1	—	—
2009	16	11	—	—
2010	20	9	—	—
2011	2	13	—	—
2012	14	12	—	—
2013	11	6	—	—
2014	8	5	—	—
2015	24	16	—	—
галузовий				
2000	17	4	—	—
2009	—	—	—	—
2010	—	—	—	—
2011	2	1	—	—
2012	—	—	—	—
2013	—	—	—	—
2014	—	—	—	—
2015	—	—	—	—
вузівський				
2000	9	12	—	—
2009	50	51	—	—
2010	28	20	—	—
2011	21	39	—	—
2012	29	54	—	—
2013	36	31	—	—
2014	23	27	—	—
2015	11	14	—	—

5.6. Кількість заявок на видачу та отримання охоронних документів у містах обласного значення і районах

(од)

	В Україні		В інших країнах світу	
	подано заявок на видачу охоронних документів	отримано охоронних документів	подано заявок на видачу охоронних документів	отримано охоронних документів
2001				
Чернігівська область	23	18	—	1
м. Чернігів	10	9	—	—
м. Ніжин	—	—	—	1
м. Н.-Сіверський
м. Прилуки	—	—	—	—
райони				
Ічнянський	—	—	—	—
Козелецький	4	3	—	—
Ніжинський	5	4	—	—
Н.-Сіверський	—	—	—	—
Носівський	4	2	—	—
Чернігівський	—	—	—	—
2014				
Чернігівська область	31	32	—	—
м. Чернігів	29	31	—	—
м. Ніжин	—	—	—	—
м. Н.-Сіверський	—	—
м. Прилуки	—	—	—	—
райони	—	—	—	—
Ічнянський	—	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—
Ніжинський	2	1	—	—
Н.-Сіверський	—	—	—	—
Носівський	—	—	—	—
Чернігівський	—	—	—	—
2015				
Чернігівська область	35	30	—	—
м. Чернігів	21	22	—	—
м. Ніжин	—	—	—	—
м. Н.-Сіверський	—	—	—	—
м. Прилуки	—	—	—	—
райони	—	—	—	—
Ічнянський	—	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—
Ніжинський	7	7	—	—
Носівський	7	1	—	—
Чернігівський	—	—	—	—

5.7. Міжнародне співробітництво наукових організацій за секторами науки

	Кількість виїздів наукових працівників за межі України, осіб	Кількість проведених міжнародних конференцій, од	Кількість грантів на наукову роботу, отриманих від міжнародних фондів, од
2000			
Усього	194	4	12
за секторами			
академічний	16	—	—
галузовий	110	1	—
вузівський	68	3	12
заводський	—	—	—
2006			
Усього	146	28	4
за секторами			
академічний	6	1	—
галузовий	61	3	—
вузівський	79	24	4
заводський	—	—	—
2013			
Усього	283	29	23
за секторами			
академічний	—	—	—
галузовий	2	—	—
вузівський	281	29	23
заводський	—	—	—
2014			
Усього	56	12	3
за секторами			
академічний	2	—	—
галузовий	3	—	—
вузівський	51	12	3
заводський	—	—	—
2015			
Усього	57	12	2
за секторами			
академічний	—	—	—
галузовий	3	—	—
вузівський	54	12	2
заводський	—	—	—

ЧАСТИНА II

*ІННОВАЦІЙНА
ДІЯЛЬНІСТЬ*

6. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

За рівнем інноваційної активності Чернігівська область у 2015р. займала двадцяте місце серед регіонів України. Частка підприємств, що займалися інноваціями в області, становила 13,3%, в Україні – 17,3%.

Інноваціями в промисловості області в 2015р. займалося 15 підприємств, в 2014р. їх кількість становила 32 (13,1% загальної кількості промислових підприємств), у 2013р. – 45 (20,7%).

Упродовж 2015р. найбільше нововведень було здійснено підприємствами машинобудування.

У 2015р. освоєно виробництво 56 інноваційних видів продукції, з яких 11 – нові види техніки. Порівняно з 2014р. кількість інноваційних видів продукції скоротилася в 7,1 раза, нових видів техніки – у 30,7 раза. Із загальної кількості освоєних нових видів продукції 60,7% – продукція машинобудування.

Упродовж 2015р. 93,3% підприємств, що впроваджували інновації, виконували роботи з технологічного оновлення виробництва. Ними було впроваджено 35 нових технологічних процесів, що на 21 більше, ніж у 2014р., з них 5 (рік тому – 1) – спрямовані на економне використання матеріальних та енергетичних ресурсів. Найактивніше нові технологічні процеси впроваджували підприємства машинобудування. У 2015р. промисловими підприємствами було придбано 2 нові технології (рік тому – 3).

Для здійснення інновацій у 2015р. промисловими підприємствами було витрачено 35 млн.грн. Майже всі інноваційні витрати були здійснені на підприємствах переробної промисловості. В основному кошти були направлені на внутрішні науково-дослідні розробки.

Основним джерелом фінансування інновацій були кошти іноземних інвесторів (65,2%) та власні кошти підприємств (34,5%).

У 2015р. в результаті впровадження інновацій 13 промислових підприємств області поставляли на ринок інноваційну продукцію. Обсяг реалізованої інноваційної продукції становив 95,9 млн.грн, або 0,5% обсягу реалізованої промислової продукції області.

40,6% всієї реалізованої інноваційної продукції – продукція нова для ринку. Її вартість становила 38,9 млн.грн. Обсяг реалізованої інноваційної продукції, що є новою лише для підприємства, склав 57,0 млн.грн, у т.ч. за межі України – 3,7 млн.грн.

6.1. Інноваційна діяльність промислових підприємств за напрямками проведених інновацій у 2000 році

	Усього	Відсотків до загальної кількості промислових підприємств
Кількість підприємств, що займалися інноваційною діяльністю	73	32,2
у тому числі витрачали кошти на		
дослідження і розробки	18	7,9
придбання прав на патенти, ліцензій на використання об'єктів промислової власності	2	0,9
придбання безпатентних ліцензій, ноу-хау тощо	5	2,2
придбання засобів виробництва	34	15,0
технологічна підготовка виробництва	21	9,3
маркетинг, реклама	19	8,4

6.2. Інноваційна діяльність промислових підприємств за напрямками проведених інновацій

	2013		2014		2015	
	усього	відсотків до загальної кількості промислових підприємств	усього	відсотків до загальної кількості промислових підприємств	усього	відсотків до загальної кількості промислових підприємств
Кількість підприємств, що займалися інноваційною діяльністю	45	20,7	32	13,1	15	13,3
у тому числі витрачали кошти на						
внутрішні НДР	6	2,8	4	1,6	6	5,3
зовнішні НДР	3	1,4	2	0,8	2	1,8
придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	29	13,4	22	9,0	6	5,3
придбання зовнішніх знань	1	0,5	—	—	—	—
інші	13	6,0	11	4,5	2	1,8

6.3. Розподіл загального обсягу витрат за напрямками інноваційної діяльності у 2000 році

	Усього, тис.грн	Відсотків до загального обсягу
Усього	103244,9	100,0
у тому числі на		
дослідження і розробки	2791,2	2,7
придбання прав на патенти, ліцензій на використання об'єктів промислової власності	237,7	0,2
придбання безпатентних ліцензій, ноу-хау, технологій тощо	15,6	0,0
технологічна підготовка виробництва	3955,0	3,8
придбання засобів виробництва	75123,7	72,8
маркетинг, реклама	17662,1	17,1
інше	3459,6	3,4

6.4. Розподіл загального обсягу витрат за напрямками інноваційної діяльності

	Усього, тис.грн			Відсотків до загального обсягу		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Усього	134074,9	106385,1	34997,3	100,0	100,0	100,0
у тому числі на						
внутрішні НДР	47418,4	18357,7	31259,4	35,4	17,3	89,3
зовнішні НДР	8812,1	160,6	559,4	6,6	0,2	1,6
придбання машин, обладнання та програм- ного забезпечення	74820,6	87712,5	3146,8	55,8	82,4	9,0
інше	3023,8	154,3	31,7	2,2	0,1	0,1

6.5. Розподіл загального обсягу фінансування інноваційної діяльності за джерелами

	2000	2013	2014	(тис.грн) 2015
Усього	103244,9	134074,9	106385,1	34997,3
у тому числі за рахунок коштів				
власних	96737,9	80399,1	73532,6	12070,5
державного бюджету	780,7	—	—	—
місцевих бюджетів	—	3072,0	—	100,0
позабюджетних фондів	154,1	—	—	—
вітчизняних інвесторів	143,3	—	—	—
іноземних інвесторів	—	42032,7	14075,7	22826,8
кредитів	5428,9	8571,1	18776,8	—
інших джерел	—	—	—	—

6.6. Кількість промислових підприємств, що займались інноваційною діяльністю, у містах обласного значення і районах

	2000		2013		2014		2015	
	усього	відсотків до загальної кількості підприємств	усього	відсотків до загальної кількості підприємств	усього	відсотків до загальної кількості підприємств	усього	відсотків до загальної кількості підприємств
Чернігівська область	73	32,2	45	20,7	32	13,1	15	13,3
м. Чернігів	28	45,2	22	28,6	15	15,5	8	17,0
м. Ніжин	9	42,9	6	25,0	8	28,6	4	26,7
м. Н.-Сіверський	2	33,3	—	—
м. Прилуки	7	26,9	2	9,1	—	—	1	8,3
райони								
Бахмацький	3	33,3	2	40,0	—	—	—	—
Бобровицький	—	—	1	16,7	—	—	—	—
Борзнянський	1	16,7	—	—	—	—	—	—
Ічнянський	2	28,6	—	—	—	—	—	—
Козелецький	2	22,2	—	—	—	—	—	—
Коропський	—	—	1	33,3	—	—	—	—
Корюківський	3	37,5	1	16,7	1	14,3	—	—
Куликівський	1	25,0	2	66,7	1	50,0	1	50,0
Менський	2	25,0	2	25,0	2	25,0	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	6	75,0	2	40,0	—	—	—	—
Носівський	3	50,0	—	—	—	—	1	16,7
Прилуцький	2	66,7	2	28,6	1	16,7	—	—
Ріпкинський	—	—	—	—	—	—	—	—
Семенівський	1	25,0	—	—	—	—	—	—
Сосницький	1	20,0	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	—	—	1	16,7	1	12,5	—	—
Щорський	2	28,6	1	16,7	1	16,7	—	—

6.7. Кількість промислових підприємств, що займались інноваційною діяльністю, за видами економічної діяльності у 2015 році

	Кількість інноваційно активних підприємств	
	усього	відсотків до загальної кількості промислових підприємств
Промисловість	15	13,3
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	—	—
у тому числі:		
добування кам'яного вугілля	—	—
Переробна промисловість	14	14,4
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	2	5,7
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	2	11,1
виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	—	—
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	—	—
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	1	10,0
виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	—	—
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	—	—
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	1	20,0
машинобудування	8	44,4
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	2	50,0
виробництво електричного устаткування	1	33,3
виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	3	42,9
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	2	50,0
виробництво меблів, іншої продукції, ремонт і монтаж машин і устаткування	—	—
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	1	16,7
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	—	—

6.8. Впровадження інновацій на промислових підприємствах

	2000	2005	2013	2014	2015
Кількість впроваджених нових технологічних процесів	40	31	23	14	35
у тому числі					
маловідходних, ресурсозберігаючих	11	9	4	1	5
Кількість найменувань впроваджених інноваційних ¹ видів продукції	935	47	77	398	56
у тому числі					
нових видів машин, устаткування, приладів, апаратів	25	21	19	338	11

¹ У 2000р. – нові види продукції.

6.9. Кількість впроваджених нових технологічних процесів на промислових підприємствах у містах обласного значення і районах

	Усього					У тому числі маловідходних, ресурсозберігаючих				
	2000	2005	2013	2014	2015	2000	2005	2013	2014	2015
Чернігівська область	40	31	23	14	35	11	9	4	1	5
м.Чернігів	28	14	13	9	22	10	2	1	–	2
м.Ніжин	8	10	5	4	8	–	3	2	–	2
м.Н.-Сіверський	–	–	–	–
м.Прилуки	1	–	–	–	4	–	–	–	–	–
райони										
Бахмацький	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Козелецький	–	3	–	–	–	–	3	–	–	–
Корюківський	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Куликівський	–	–	4	–	–	–	–	–	–	–
Менський	–	–	1	1	–	–	–	1	1	–
Ніжинський	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–
Н.-Сіверський	1	3	–	–	–	1	1	–	–	–
Носівський	–	–	–	–	1	–	–	–	–	1
Ріпкинський	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Семенівський	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Щорський	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

6.10. Кількість впроваджених нових технологічних процесів на промислових підприємствах за видами економічної діяльності у 2015 році

		(од)
	Усього	У тому числі маловідходних, ресурсозберігаючих
Промисловість	35	5
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	—	—
у тому числі:		
добування кам'яного вугілля	—	—
Переробна промисловість	34	4
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	—	—
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	—	—
виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	—	—
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	—	—
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	4	—
виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	—	—
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	—	—
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	1	1
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	6	—
виробництво електричного устаткування	—	—
виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	2	2
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	21	1
виробництво меблів, іншої продукції, ремонт і монтаж машин і устаткування	—	—
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	1	1
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	—	—

6.11. Обсяг реалізованої інноваційної продукції

(тис.грн)

	2013	2014	2015
Обсяг реалізованої інноваційної продукції	118993,9	151745,9	95927,5
із загального обсягу реалізованої інноваційної продукції			
продукція, що була новою для ринку	33317,6	38543,5	38944,9
продукція, що була новою тільки для підприємства	85676,3	113202,4	56982,6

6.12. Обсяг реалізованої інноваційної продукції в містах обласного значення і районах

	2013		2014		2015	
	тис.грн	відсотків до загального обсягу реалізованої промислової продукції	тис.грн	відсотків до загального обсягу реалізованої промислової продукції	тис.грн	відсотків до загального обсягу реалізованої промислової продукції
Чернігівська область	118993,9	0,9	151745,9	1,0	95927,5	0,5
м.Чернігів	35749,7	0,6	83848,6	1,4	47541,6	0,9
м.Ніжин	32942,6	8,9	43030,3	8,3	41779,6	9,3
м.Н.-Сіверський	434,0	0,3	—	—
м.Прилуки	13107,8	0,4	—	—	... ¹	... ¹
райони						
Бобровицький	... ¹	... ¹	—	—	—	—
Куликівський	5274,0	4,8	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹
Менський	... ¹	... ¹	—	—	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	405,3	0,3	—	—	—	—
Прилуцький	31401,3	15,1	... ¹	... ¹	—	—
Ріпкинський	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	—	—	... ¹	... ¹	—	—
Щорський	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹	—	—

¹ У цій та таблицях 6.13-6.15 дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності інформації.

6.13. Обсяг реалізованої інноваційної продукції за видами економічної діяльності у 2015 році

	Усього	
	тис.грн	відсотків до загального обсягу реалізованої промислової продукції
Промисловість	95927,5	0,5
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	—	—
у тому числі:		
добування кам'яного вугілля	—	—
Переробна промисловість	95927,5	0,6
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	5852,0	—
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	2607,5	0,3
виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	—	—
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	—	—
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	... ¹	... ¹
виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	—	—
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	—	—
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	... ¹	... ¹
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	38944,9	16,6
виробництво електричного устаткування	... ¹	... ¹
виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	3341,4	1,1
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	30707,0	15,0
виробництво меблів, іншої продукції, ремонт і монтаж машин і устаткування	—	—
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	—	—
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	—	—

¹ Див. виноску до табл. 6.12.

6.14. Реалізація інноваційної продукції за межі України в містах обласного значення і районах

	2013		2014		2015	
	тис.грн	відсотків до загального обсягу реалізованої інноваційної продукції	тис.грн	відсотків до загального обсягу реалізованої інноваційної продукції	тис.грн	відсотків до загального обсягу реалізованої інноваційної продукції
Чернігівська						
область	35457,3	29,8	88605,8	58,4	41029,1	42,8
м.Чернігів	6927,7	19,4	43246,1	51,6	3231,7	6,8
м.Ніжин	6671,8	20,3	39029,3	90,7	37797,4	90,5
м.Н.-Сіверський	—	—	—	—
м.Прилуки	13098,0	99,9	—	—	—	—
райони						
Менський	—	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	—	—	... ¹	... ¹	—	—
Прилуцький	8759,8	27,9	5612,5	30,5	—	—
Ріпкинський	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	—	—	... ¹	... ¹	—	—
Щорський	—	—	... ¹	... ¹	—	—

¹ Див. виноску до табл. 6.12.

6.15. Реалізація інноваційної продукції за межі України за видами економічної діяльності у 2015 році

	Усього, тис.грн	Відсотків до загального обсягу реалізованої інноваційної продукції
Промисловість	41029,1	42,8
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	—	—
у тому числі:		
добування кам'яного вугілля	—	—
Переробна промисловість	41029,1	42,8
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	—	—
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	... ¹	... ¹
виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	—	—
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	—	—
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	—	—
виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	—	—
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	—	—
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	—	—
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	... ¹	... ¹
виробництво електричного устаткування	... ¹	... ¹
виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	—	—
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	... ¹	... ¹
виробництво меблів, іншої продукції, ремонт і монтаж машин і устаткування	—	—
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	—	—
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	—	—

¹ Див. виноску до табл. 6.12.

6.16. Кількість інноваційно активних підприємств за регіонами України

	Кількість промислових підприємств, що займались інноваційною діяльністю			Відсотків до загальної кількості промислових підприємств регіону		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Україна	1715	1609	824	16,8	16,1	17,3
Автономна Республіка Крим	50	15,2
Вінницька	55	46	25	19,4	14,2	14,7
Волинська	23	30	12	10,5	10,8	11,5
Дніпропетровська	84	109	63	11,9	13,4	13,0
Донецька	85	45	28	10,6	14,6	11,7
Житомирська	57	48	28	17,5	12,5	15,5
Закарпатська	15	16	14	6,9	6,0	10,1
Запорізька	115	108	49	28,8	22,9	20,9
Івано-Франківська	87	99	27	21,4	22,8	21,6
Київська	68	66	44	13,5	11,6	13,3
Кіровоградська	46	49	25	18,3	17,3	24,8
Луганська	61	16	9	11,2	12,2	11,3
Львівська	116	129	64	16,6	16,4	19,3
Миколаївська	81	67	29	24,9	19,9	31,2
Одеська	69	67	36	17,6	16,8	19,4
Полтавська	33	33	30	8,1	8,0	16,2
Рівненська	39	45	13	14,9	14,9	10,6
Сумська	32	46	23	14,0	17,6	19,8
Тернопільська	36	36	16	17,1	14,9	17,4
Харківська	182	191	117	23,2	22,4	28,6
Херсонська	48	54	19	23,6	24,2	20,7
Хмельницька	58	38	18	18,2	11,0	12,3
Черкаська	47	37	25	15,0	10,6	17,2
Чернівецька	30	34	9	16,5	15,6	17,0
Чернігівська	45	32	15	20,7	13,1	13,3
м.Київ	142	168	86	25,6	21,7	17,3
м.Севастополь	11	11,3

ЧАСТИНА III

***МЕТОДОЛОГІЧНІ
ПОЯСНЕННЯ***

ДО ЧАСТИНИ І. НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

У всіх розділах при формуванні інформації за секторами науки:

- до **академічного сектору** включаються дані організацій, підпорядкованих Національній академії наук України, Національній академії аграрних наук, Академіям медичних, педагогічних та правових наук України, а також галузевим академіям;
- до **галузевого сектору** віднесені дані організацій різних галузей економіки, які виконують наукові та науково-технічні роботи;
- до **сектору вищої освіти** включені дані вищих навчальних закладів, які мають спеціалізовані підрозділи (науково-дослідні частини, науково-дослідні лабораторії тощо), а також які виконують науково-технічні роботи на кафедрах;
- до **заводського сектору** входять дані науково-дослідних та конструкторських підрозділів промислових підприємств.

Чисельність працівників основної діяльності – це облікова чисельність працівників організацій, зайнятих в основному чи допоміжному видах діяльності, який класифікується за кодом 72 КВЕД-2010.

При розподілі працівників наукових організацій за категоріями персоналу:

- до категорії “дослідники” віднесені наукові та інженерно-технічні працівники, які професійно займаються науковими дослідженнями та розробками і безпосередньо беруть участь у створенні нових знань, продуктів, процесів, методів та систем, а також адміністративно-управлінський персонал, що здійснює безпосереднє керівництво дослідницьким процесом (у тому числі керівники наукових організацій та підрозділів, які виконують наукові дослідження і розробки);
- до категорії “техніки” віднесені працівники, основні функції яких вимагають володіння технічними знаннями та досвіду в одній чи декількох сферах природничих, технічних, суспільних або гуманітарних наук, які беруть участь у виконанні наукових досліджень та розробок, виконуючи технічні функції, як правило, під керівництвом дослідників (підготовку комп’ютерних програм; виконання бібліографічного пошуку та відбір відповідних матеріалів з архівів і бібліотек; виконання експериментів, випробувань і аналізів; реєстрацію вимірювань,

проведення розрахунків, підготовку креслень та схем; проведення статистичних обстежень тощо);

- до категорії “допоміжний персонал” віднесені працівники, які виконують допоміжні функції, пов’язані з проведенням досліджень та розробок: працівники планово-економічних, фінансових підрозділів, патентних служб, підрозділів науково-технічної інформації, науково-технічних бібліотек, робітники, які здійснюють монтаж, наладку, обслуговування та ремонт наукового обладнання і приладів; робітники дослідних (експериментальних) виробництв; лаборанти, які не мають повної вищої, базової вищої чи початкової вищої освіти;
- у категорії «інші» враховуються інші працівники, які виконують функції загального характеру, пов’язані з діяльністю організації в цілому (працівники бухгалтерії, кадрової служби, підрозділів матеріально-технічного забезпечення, друкарки та ін.), а також працівники, зайняті переважно в наданні науково-технічних послуг стороннім організаціям або іншими видами діяльності, що не пов’язані з науковими дослідженнями і розробками.

Обсяг фінансування – це кошти організації, що звітує на погашення внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт з усіх джерел (бюджету, коштів вітчизняних та іноземних замовників, власних коштів та ін.).

Загальний **обсяг наукових та науково-технічних робіт** визначається як сума вартості всіх виконаних робіт протягом звітного року власними силами наукових організацій за прямими договорами без податку на додану вартість (без урахування робіт, виконаних співвиконавцями). При цьому, обсяги робіт, що фінансуються з бюджету, надаються на основі даних кошторису, за договірними роботами – на основі акта здавання-приймання. Якщо робота не була закінчена, урахована та її частина, яка була виконана у звітному році як проміжний етап.

Витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт – це фактичні витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт (за собівартістю) у звітному періоді незалежно від джерела надходження коштів, уключаючи як поточні, так і капітальні витрати (за винятком суми амортизаційних відрахувань на повне відновлення основних засобів). У зазначений обсяг витрат не включаються витрати на виконання робіт (послуг), що не є науково-технічними, а також платні послуги населенню.

Фундаментальні дослідження – це експериментальні та теоретичні дослідження, що спрямовані на одержання нових знань про закономірності розвитку природи, суспільства, людини, їхнього взаємозв'язку без будь-якої конкретної мети, пов'язаної з використанням цих знань. Результатом їх виконання є гіпотези, теорії, методи тощо. Фундаментальні дослідження можуть закінчуватися рекомендаціями щодо проведення прикладних досліджень для визначення можливостей практичного використання одержаних наукових результатів, науковими публікаціями тощо.

Прикладні дослідження – це оригінальні дослідження, які здійснюються для отримання нових знань, але призначені головним чином для здійснення конкретної практичної мети чи завдання. Прикладні дослідження визначають можливі шляхи використання результатів фундаментальних досліджень, нові методи розв'язання проблем, сформульованих раніше.

Науково-технічні розробки – це систематичні роботи, що базуються на існуючих знаннях, отриманих у результаті досліджень і/чи практичного досвіду, та направлені на створення нових матеріалів, продуктів, процесів, пристроїв, послуг, систем чи методів. Ці роботи можуть бути також спрямовані на значне вдосконалення об'єктів, що вже існують. До обсягу **розробок** включені проектно-конструкторські і технологічні роботи, роботи по створенню дослідних зразків (партиї) виробів (продукції), а також проектні роботи для будівництва.

До **науково-технічних послуг** належить діяльність у галузі науково-технічної інформації, патентів, ліцензій, стандартизації, метрології та контролю якості, науково-технічного та супутня діяльності, що сприяє впровадженню у виробництво науково-технічних розробок, інші види діяльності, що сприяють одержанню, поширенню та використанню наукових знань.

ДО ЧАСТИНИ II. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Під **інновацією** розуміють введення у вживання будь-якого нового або значно вдосконаленого продукту (товару, послуги) або процесу, нового методу маркетингу чи нового організаційного методу в діяльності підприємства, організації робочих місць або зовнішніх зв'язків. Інноваційна продукція поділяється на нову для ринку та нову для підприємства.

Розрізняють *чотири типи інновацій*: продуктові, процесові, маркетингові й організаційні.

Технологічні інновації – це діяльність підприємства, пов'язана із розробкою та впровадженням як технологічно нових, так і значно технологічно вдосконалених продуктів (продуктові інновації) і процесів (процесові інновації).

Продуктова інновація – впровадження товару або послуги, що є новими або значно поліпшеними за його властивостями або способами використання.

Процесова інновація є впровадженням нового або значно поліпшеного способу виробництва або доставки продукту.

До **не технологічних інновацій** відносяться маркетингові та організаційні інновації.

Маркетингова інновація є впровадженням нового методу продажу, уключаючи значні зміни в дизайні або упаковці продукту, його складуванні, просуванні на ринок або в призначенні продажної ціни, що націлені на краще задоволення потреб споживача, відкриття нових ринків або завоювання нових позицій для продукції підприємства на ринку.

Організаційна інновація є впровадженням нового організаційного методу в діяльності підприємства, в організації робочих місць або зовнішніх зв'язків.

Підприємство (організація) вважається **інноваційним**, якщо воно впровадило будь-яку інновацію за період часу, визначений при обстеженні.

Інновація є **новою для ринку**, коли підприємство, що впровадило інновацію, першим виводить її на свій ринок. Під ринком розуміють уявлення самого підприємства про ринок, де воно діє, і який може складатися з власне підприємства, що звітує, у сукупності з її конкурентами, можливо, з урахуванням географічного аспекту чи типової серії продуктів. Під географічним аспектом мається на увазі ринок, до якого можуть входити як вітчизняні, так і міжнародні підприємства.

Мінімальний рівень новизни для зарахування будь-якої зміни до категорії «інновація» визначається як **нове для підприємства**. Продукт вже може використовуватись (виготовлятися) на інших підприємствах, але якщо він є новим або істотно поліпшеним для даного підприємства, то така зміна розглядається для нього як інновація.

До *обсягу інноваційної продукції* віднесена вищезазначена продукція, що впроваджувалася у виробництво протягом останніх трьох років і реалізована на вітчизняному ринку.

Загальна сума *витрат на технологічні інновації* складається з поточних і капітальних витрат, направлених на: виконання досліджень і розробок; придбання нових технологій, виробниче проектування, інші види підготовки виробництва для випуску нових продуктів, впровадження нових методів їхнього виробництва; придбання машин, обладнання, установок, інших основних засобів, пов'язаних з упровадженням інновацій; маркетинг, рекламу та інші витрати. З 2007р. до загальної суми *витрат на інновації* віднесено витрати, які здійснили підприємства на впровадження інновацій як нових для підприємства, так і нових для ринку, у тому числі на: внутрішні науково-дослідні роботи (НДР), придбання НДР, машин, обладнання та програмного забезпечення, інших зовнішніх знань та інші витрати.

Держстат
Головне управління статистики у Чернігівській області

Статистичний збірник
“Наукова та інноваційна діяльність
у Чернігівській області”

За редакцією
Козар Тетяни Володимирівни

Відповідальна за випуск
Олійник Тетяна Миколаївна

Підписано до друку 31.10.2016 № 09.1-04/273
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman

Тираж 3 прим.

Надруковано в Головному управлінні статистики у Чернігівській області
вул.Гонча, 37, м.Чернігів, 14000, Україна